

Batı işçi çıkarttı, Doğu istihdam yarattı

ANASAYFA / EKONOMİ / BUGÜN

05.04.2009 - 11:37

İSTANBUL - İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) krizin illerdeki işsizlik bilançosunu çıkardı. Buna göre, krizin yoğun olarak yaşanmaya başladığı 2008 yılının ikinci yarısından Ocak 2009'a kadar 385 bin 16 kişi işsiz kaldı. Altı ayda en çok işçi çıkaran kent 113 bin 112 kişiyle İstanbul oldu. Şanlıurfa ise krize rağmen Haziran 2008'den bu yana yarattığı 4 bin 110 kişilik istihdamla bu dönemde en çok istihdam yaratan il oldu.

İSMMMO'nun Sosyal Güvenlik Kurumu verilerinden yararlanarak hazırladığı "Krizin illerdeki işsizlik bilançosu" raporuna göre, Türkiye genelinde bina inşaatı alanında Ekim 2008'de 808 bin 545 kişi çalışırken, Aralıkta bu alanda çalışanların 75 bin 474'ü işsiz kaldı. Kriz sadece çalışanı değil işyerlerini de vurdu. Haziran 2008-Ocak 2009 arasında ülke genelinde 26 kentte 10 bin 400 işyeri kapandı. 2 bin 685 işyerinin kapandığı turizm kenti Muğla ilk sıraya yerleşti.

Haziran ayından bu yana en fazla istidam kaybı 113 bin 112 kişiyle sanayi ve ticaretin kalbi olan İstanbul'da yaşandı. Bu kenti, 90 bin 263 kişilik kayıpla turizm kenti Antalya, 45 bin 352 kişiyle de Muğla izledi. Haziran-Aralık döneminde otomotivin nabzının attığı kentlerden Bursa'da 31bin 727 kişi işini kaybetti. Bursa, bu kayıpla dördüncü sıraya yerleşirken, bir diğer sanayi kenti Kocaeli 15 bin 842 kişilik kayıpla yedinci sırada yer aldı.

İzmir ve Ankara, altı ayda en çok işçi çıkartılan beşinci ve altıncı kentler oldular. Tekstil sanayinin gözde kenti Denizli ile Anadolu sanayisinin yükselen kenti Kayseri de işsizlik konusunda üst sıralarda yer aldı. Resmi verilere göre en az istihdam kaybı ise 12 kişiyle Ardahan'da meydana geldi.

-KRİZ DÖNEMİNDE İSTİHDAMI EN FAZLA URFA ARTIRDI-

Krize rağmen 38 kent istihdamı artırmayı başardı. Kamu, özel ve mevsimlik çalışanları kapsayan verilere göre, istihdam yaratan kentlerin önemli kısmının Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Karadeniz'de yer aldı. Şanlıurfa krize rağmen Haziran'dan bu yana yarattığı 4 bin 110 kişilik istihdamla ilk sırada yer aldı. Şanlıurfa'yı 3 bin 432 kişiyle Gaziantep, 3 bin 75 kişiyle Osmaniye, 2 bin 562 kişiyle Mardin, 2 bin 480 kişiyle Van, 2 bin 150 kişilik istihdamla da Adıyaman izledi. Altı ayda 38 kentte yaratılan istihdam toplamı 45 bin 398 oldu. En az istidam ise 110 kişiyle Erzincan'da yaratıldı.

-İNŞAAT SEKTÖRÜNDE KAN KAYBI BÜYÜK-

İç piyasada önce inşaat sektörü darbeyi yedi. Turizm, krizin yanı sıra mevsimlik grevlerin de etkisiyle sarstıldı. Uzun süredir dünyadaki ucuz hammadde ve işgücü nedeniyle zorlanan tekstil sektörü ihracattaki daralma nedeniyle bir darbe daha aldı. Metal ve metal ürünlerine dayalı sektörler de ağır hasarlıların başına yerleşti. Küresel krizin kendini iyiden iyiye hissettirmeye başladığı 2008 Ekim ayında Türkiye genelinde bina inşaatı alanında 808 bin 545 kişi çalışırken, Aralık'ta bu alanda çalışanların 75 bin 474'ü işverenin tasarruf, fırsat ya da finansman bulamaması nedeniyle işsiz kaldı. Aralık'ta bina inşaatı alanındaki istihdam 795 bin 356 kişiye geriledi. SGK'nın sınıflamasına göre Ekim ve Aralık döneminde 'bina ve çevre düzenleme' faaliyet kolunda işsiz kalanların sayısı ise 39 bin 571 olarak gerçekleşti.

Krizin ne kadar süreceği ve Türkiye'yi ne kadar etkileyeceği konusunda belirsizlik arttıkça işsiz sayısı da yükselmeye başladı. SGK'nın verilerine göre 2008 Aralık ayı sonunda 99 faaliyet alanında çeşitli nedenlerle işsiz kalanların sayısı 403 bin 812 kişiye ulaştı. Ancak, başta kamu sektörü olmak üzere bazı sektörlerdeki personel ihtiyacı 83 bin 390 kişilik istihdam yaratınca, Aralık ayına göre net işsizlerin sayısı 320 bin 422'ye indi. Diğer bir ifadeyle 2008'de Ekim, Kasım ve Aralık olmak üzere üç aylık sürede 320 bin kişi işsiz kalmış oldu.

-EN ÇOK KEPENK KAPATAN MUĞLA -

Kriz sadece çalışanı değil, işyerlerini de vurdu. Haziran-Aralık 2008 döneminde ülke genelinde 26 kentte 10 bin 400 işyeri kapandı. Bu dönemde 2 bin 685 işyerinin kapandığı turizm kenti Muğla ilk sıraya yerleşti. 2 bin 117 işyerinin kapandığı Antalya ikinci, bin 630 işyerinin kapandığı İstanbul üçüncü sıraya yerleşti. Bu kentleri sırasıyla

İzmir, Bursa, Ankara izledi. Kapanan işyerlerine karşın aynı dönemde 54 kentte de toplam 5 bin 113 işyeri açıldı. Altı ayda 476 işyeri kurulan Gaziantep birinci olurken, Ardahan son sırada yer aldı.

-“ÇALIŞAN ÜZERİNDEKİ VERGİ YÜKÜNÜN AZALTIKMASI HALA ÖNEM TAŞIYOR”-

İSMMMO Başkanı Yahya Arkan, verilere ilişkin değerlendirmesinde, krizin 2008 yılının ikinci yarısından sonra Türkiye’de de etkisini hissettirmeye başladığını kaydederek, hükümetin geç de olsa önlem alma çabasına karşın istihdamın korunması için teşviklerin yetersiz kaldığını belirtti. Eylül 2008’de hazırladıkları raporla istihdamın üzerindeki yüksek vergi ve prim yüküne dikkat çektiklerini anımsatan Arkan, “Kriz geliyor, işsizlik artacak, önlem alınmalı demiştik. Buradaki temel önlem istihdam üzerindeki yükün azaltılması olmalıdır. Teşviklerin istihdam koşuluna bağlanması, çalışan üzerindeki vergi yükünün azaltılması hala büyük önem taşımaktadır” dedi.

İhracat hızla gerilerken iç piyasada yaşanan durgunluğun istihdama yansımalarını ifade eden Arkan, iç talebi canlandırmaya dönük alınan önlemlerin isabetli olduğunu vurguladı. Hükümetin önlemleri 2009 yılına sarkıtmasının ise pek çok sektörde işçi çıkartılmasına neden olduğunu kaydeden Arkan, bundan sonra işletmelere dönük hem girdi hem de vergisel teşvik uygulamalarında istihdam koşulunun yanı sıra, istihdam üzerindeki vergi prim yükünün hafifletilmesi gerektiğini sözlerine ekledi.(ANKA)